

Code No. 7211

Roll No. ....

SET : D

D. El. Ed. 1<sup>st</sup> Year Exam., September – 2025

Proficiency in Sanskrit Language

संस्कृत भाषा में प्रवीणता

(Course Code : DE-111)

(Only for Fresh/Re-appear Candidates)

[ Evening Session ]

Time : 2 Hours ]

[ Max. Marks : 35

समय : 2 घण्टे ]

[ अधिकतम अंक : 35

सामान्य निर्देश :

- (i) कृपया जाँच कर लें कि इस प्रश्न-पत्र में मुद्रित पृष्ठ 4 तथा प्रश्न 6 हैं।
- (ii) प्रश्न-पत्र में दाहिने हाथ की ओर दिये गये कोड नम्बर तथा सेट को छात्र उत्तर-पुस्तिका के मुख्य-पृष्ठ पर लिखें।
- (iii) कृपया प्रश्न का उत्तर लिखना शुरू करने से पहले, प्रश्न का क्रमांक अवश्य लिखें।
- (iv) उत्तर-पुस्तिका के बीच में खाली पन्ना/पन्ने न छोड़ें।
- (v) उत्तर-पुस्तिका के अतिरिक्त कोई अन्य शीट नहीं मिलेगी। अतः आवश्यकतानुसार ही लिखें और लिखा उत्तर न काटें।
- (vi) परीक्षार्थी अपना रोल नं० प्रश्न-पत्र पर अवश्य लिखें। रोल नं० के अतिरिक्त प्रश्न-पत्र पर अन्य कुछ भी न लिखें और वैकल्पिक प्रश्नों के उत्तरों पर किसी प्रकार का निशान न लगाएँ।
- (vii) कृपया प्रश्नों के उत्तर देने से पूर्व सुनिश्चित कर लें कि प्रश्न-पत्र पूर्ण व सही है, परीक्षा के उपरान्त इस सम्बन्ध में कोई दावा स्वीकार नहीं किया जायेगा।

निर्देशाः –

- (क) सर्वे प्रश्नाः अनिवार्याः सन्ति।
- (ख) लेखः सुस्पष्टः सुवाच्यश्च भवेत्।
- (ग) प्रश्नानाम् उत्तराणि संस्कृतभाषायां देयानि।
- (घ) प्रश्नसंख्या अवश्यमेव लेखनीया।

7211/(Set : D)

P. T. O.

## भाग - 'क'

1. अधस्तनेषु यथेच्छं **प्रश्नद्वयं** समाधेयम् - 2 × 3 = 6  
 (क) संस्कृतभाषायाः विकासं वर्णयत।  
 (ख) भाषायाः प्रकृतिं प्रतिपादयत।  
 (ग) पठनकौशलस्य आवश्यकता निरूप्यताम्।
2. **एकः** प्रश्नः समाधेयः - 1 × 3 = 3  
 (क) पद्यपाठयोजनायाः सोपानानि निरूप्यन्ताम्।  
 (ख) आदर्शवाचनस्य आवश्यकतां वर्णयत।
3. **एकः** प्रश्नः समाधेयः - 1 × 3 = 3  
 (क) कण्ठेन उच्चार्यमाणाः वर्णाः लिख्यन्ताम्।  
 (ख) 'भू' धातोः लोट्लकाररूपाणि लिख्यन्ताम्।
4. **एकः** प्रश्नः समाधेयः - 1 × 3 = 3

- (क) व्याकरणशास्त्रस्य महत्त्वं वर्णयत।  
 (ख) रामायणस्य साहित्यिकवैशिष्ट्यं विविच्यताम्।

5. **एकः** प्रश्नः समाधेयः - 1 × 5 = 5  
 (क) वैदिकसाहित्यस्य स्वरूपं वर्णयत।  
 (ख) महाभारतस्य महत्त्वं प्रतिपाद्यताम्।

## भाग - 'ख'

6. अधस्तनेषु **शुद्धं** विकल्पं चित्वा लिख्यताम् - 15 × 1 = 15  
 (क) कवीनां निकषं वदन्ति -  
 (i) पद्यम् (ii) चम्पूः  
 (iii) गद्यम् (iv) नाट्यम्

(ख) वेदाङ्गानि कति सन्ति ?

- |             |           |
|-------------|-----------|
| (i) चत्वारि | (ii) पञ्च |
| (iii) षड्   | (iv) सप्त |

(ग) 'संस्कृतम्' इति पदे धातुः वर्तते -

- |            |           |
|------------|-----------|
| (i) सम्    | (ii) कृ   |
| (iii) कृत् | (iv) क्री |

(घ) संस्कृतभाषायाः भाषापरिवारः अस्ति -

- |              |               |
|--------------|---------------|
| (i) भारोपीयः | (ii) बण्टुः   |
| (iii) अमरीकी | (iv) द्राविडः |

(ङ) काव्येषु रम्यं भवति -

- |              |             |
|--------------|-------------|
| (i) गद्यम्   | (ii) चम्पूः |
| (iii) पद्यम् | (iv) नाटकम् |

(च) ऊष्मवर्णो वर्तते -

- |         |        |
|---------|--------|
| (i) क   | (ii) य |
| (iii) स | (iv) म |

(छ) 'इ' इत्यस्य उच्चारणस्थानं वर्तते -

- |             |             |
|-------------|-------------|
| (i) तालुः   | (ii) दन्तः  |
| (iii) ओष्ठः | (iv) मूर्धा |

(ज) 'रामाय' पदे विभक्तिः वर्तते -

- |             |             |
|-------------|-------------|
| (i) चतुर्थी | (ii) पञ्चमी |
| (iii) षष्ठी | (iv) सप्तमी |

(झ) करिष्यति इति पदे लकारो वर्तते -

- |            |           |
|------------|-----------|
| (i) लट्    | (ii) लृट् |
| (iii) लोट् | (iv) लङ्  |

- (ज) 'यदि + अपि' इत्यत्र सन्धिपदं भवति -
- |            |             |
|------------|-------------|
| (i) यद्यपि | (ii) यदयपि  |
| (iii) यदपि | (iv) यदिअपि |
- (ट) श्रीमद्भगवद्गीतायां कति श्लोकाः सन्ति ?
- |           |           |
|-----------|-----------|
| (i) 700   | (ii) 800  |
| (iii) 900 | (iv) 1000 |
- (ठ) रामस्य पत्नी का आसीत् ?
- |           |             |
|-----------|-------------|
| (i) सीता  | (ii) लता    |
| (iii) रमा | (iv) मनोरमा |
- (ड) 'रमाम्' इत्यत्र का विभक्तिः वर्तते ?
- |                |              |
|----------------|--------------|
| (i) तृतीया     | (ii) चतुर्थी |
| (iii) द्वितीया | (iv) पञ्चमी  |
- (ढ) 'पठति' इत्यत्र कः लकारो वर्तते ?
- |           |           |
|-----------|-----------|
| (i) लट्   | (ii) लोट् |
| (iii) लङ् | (iv) लृट् |
- (ण) महाभारते कति श्लोकाः सन्ति ?
- |                 |                 |
|-----------------|-----------------|
| (i) एकलक्षः     | (ii) द्विलक्षः  |
| (iii) त्रिलक्षः | (iv) चतुर्लक्षः |
-